

UCHWAŁA NR IV/21/15
Rady Gminy w Wiśniewie
z dnia 5 lutego 2015 roku

w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wiśniewo na lata 2015-2020.

Na podstawie art. 18 ust 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku poz. 594 z późn. zm.) w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku poz. 182 z późn. zm.) Rada Gminy w Wiśniewie postanawia :

§ 1

Przyjąć Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wiśniewo na lata 2015-2020 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

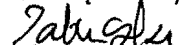
§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wiśniewo

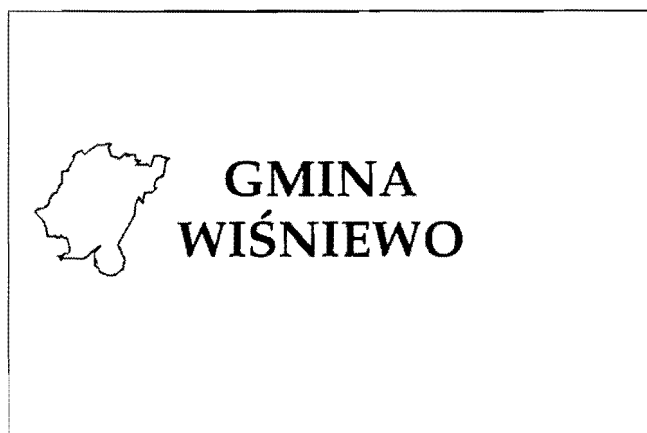
§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Przewodnicząca Rady Gminy

Iwona Zabuska

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
w GMINIE WIŚNIEWO
NA LATA 2015-2020**

Wiśniewo 2015

IX. System wdrażania Strategii.....	68
X. Monitoring.....	69
X.1. Termin okresowego przeglądu:	69
X.2. Zadania związane z przeglądem:.....	69
X.3. Zarządzanie ryzykiem:	70
XI. Ewaluacja	73
XII. Wnioski końcowe	74

świadczy o jej elastyczności i jest procesem pożądanym. Będzie dawać możliwość podejmowania decyzji w najbliższym czasie jak i w odległej perspektywie.

Od kilku lat obserwujemy zmiany jakie zachodzą w podejściu do polityki społecznej na szczeblu państwowym i lokalnym. Dokonuje się przejścia od modelu pomocy, którego zasadniczą funkcją było udzielenie wsparcia materialnego, potocznie zwanego „rozdawnictwem”, do modelu nastawionego na wzmocnienie postaw aktywnych oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się o pomoc w rozwiązywaniu problemów. Jest to możliwe dzięki rozwojowi różnego rodzaju usług dla różnych grup klientów z podziałem na działania interwencyjne, aktywizujące i prewencyjne. Istotną rolę w prowadzeniu aktywnej polityki społecznej odgrywają takie formy jak: poradnictwo, terapia, profilaktyka, prowadzenie wyspecjalizowanej pracy socjalnej, działania partnerskie. Następuje odchodzenie od nastawienia opiekuńczego, czyli przejmowania odpowiedzialności socjalnej za obywateli. Dotychczasowy model biernej polityki społecznej wpłynął na umocnienie poczucie bezradności, budowę postaw roszczeniowych i rodzi ogólne niezadowolenie z przyznawanej pomocy materialnej, którą traktowano jako obowiązek instytucji pomocy społecznej a nie jako pomoc doraźną, często cedując na te instytucje obowiązek utrzymania i brania pełnej odpowiedzialności za osobę czy całą rodzinę, tym samym uwalniając samego siebie od tego obowiązku.

Wobec powyższego zmienia się również wizerunek pracownika socjalnego. Tak pojmowana pomoc społeczna wymaga od pracowników socjalnych odpowiedniego przygotowania, wysokich kwalifikacji i profesjonalizmu. Nie tylko więc winien zmieniać się klient pomocy społecznej i jego świadomość, ale i sam pracownik socjalny poprzez formalne samodoskonalenie swojego warsztatu pracy.

Lokalna polityka społeczna może stanowić etap pośredni pomiędzy interwencyjną polityką społeczną, a polityką społeczną opartą na profilaktyce. Zmiana polegać może na gospodarowaniu zasobami (finansowymi i rzeczowymi) w taki sposób, aby umożliwić stopniowe zmniejszanie skali działań interwencyjnych na rzecz prowadzenia działań prewencyjnych. Zakłada się, że narzędzia wytworzone w ramach projektu KKZ, umożliwią taką zmianę i obrazują ekonomiczne skutki różnych sposobów prowadzenia lokalnej polityki społecznej (interwencyjnej, aktywnej (reintegracyjnej), interwencyjnej w określonej perspektywie czasowej, poprzez analizę kosztów zaniechania i potrzebę rozwoju inwestycji społecznych.

Niniejsza strategia wskazuje kierunki pracy w obszarach problemowych stanowiących źródło problemów społecznych gminy Wiśniewo.

Aktem prawnym normującym katalogowo zadania, obowiązki i możliwości pomocowe ośrodka, jest ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (Dz. U. Nr. 64, poz. 593 z późn. zm.), która między innymi nakazuje gminom tworzenie innowacyjnych rozwiązań dostosowanych do potrzeb środowiska lokalnego.

Określenie priorytetowych kierunków i działań realizowanych w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wiśniewo na lata 2014-2020 jest spójne z głównymi założeniami dokumentów obowiązujących na terenie Unii Europejskiej i Polski, które wpływają na politykę społeczną i decydują o kształcie przedsięwzięć realizowanych w jej poszczególnych obszarach.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wiśniewo jest spójna z następującymi dokumentami:

Poziom europejski :

- Europejska Strategia zatrudnienia,
- Europejska Strategia Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu,
- Strategia Lizbońska.

Poziom krajowy:

- Strategia Polityki Społecznej,
- Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego,
- Narodowa Strategia Spójności,
- Strategia Rozwoju Kraju,
- Krajowa Strategii Zatrudnienia,
- Strategia Państwa Dla Młodzieży,
- Narodowy Plan Działań na Rzecz Dzieci „Polska dla Dzieci”,
- Strategia Rozwoju Edukacji,
- Strategia Rozwoju Ochrony Zdrowia,
- Narodowy Program Zdrowia,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomani,
- Krajowy Program Wychodzenia z Bezdomności i Rozwoju Budownictwa Socjalnego na lata 2009-2015”,
- Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wiśniewo na lata 2015-2020 wpisuje się i odnosi do kanonu dokumentów polityki społecznej w wymiarze europejskim, krajowym i wojewódzkim. W zakresie rozwiązywania problemów społecznych szczególną wagę przypisuję się lokalnym programom, przyjętym uchwałami Rady Gminy w Wiśniewie. Zaliczamy do nich:

- 1) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałaniu Narkomanii na rok 2014, przyjęty uchwałą nr XXXVII/143/14 Rady Gminy w Wiśniewie z dnia 30.01.2014 roku.
- 2) Gminnego Programu Wpierania Rodziny w Gminie Wiśniewo na lata 2013-2015, przyjęty uchwałą nr XXXVII/103/13 z dnia 20.03.2013
- 3) Wieloletni Program Osłonowy w zakresie dożywiania „Pomoc gminie w zakresie

II.2 Metodyka prac nad Strategią

Niniejsza Strategia powstała w myśl zasady partycypacji społecznej, przy szerokim zaangażowaniu środowisk lokalnych, które uczestniczyły w pracach nad dokumentem, od diagnozy przez tworzenie założeń planistycznych po opracowanie systemu monitoringu i ewaluacji zapisanych celów. Proces ten przebiegał w sześciu głównych etapach:

Etap I – Powołanie Zespołu ds. aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. W skład Zespołu weszli przedstawiciele następujących instytucji :

Lp.	Funkcja w Zespole	Imię i nazwisko	Instytucja/ zajmowana funkcja/ stanowisko
1	Przewodniczący	Iwona Rejniak	Sekretarz gminy
2	Członek	Jacek Tyszka	Kierownik GOPS
3	Członek	Alina Drupiewska	Radna Gminy
4	Członek	Katarzyna Rakowska	Pracownik socjalny
5	Członek	Grzegorz Woźniak	Dyrektor Zespołu Szkół w Wiśniewie
6	Członek	Stanisław Bańczyk	Komendant Straży Gminnej

Etap II - Opracowanie diagnozy problemów społecznych, występujących w gminie.

Etap III - Opracowanie projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Etap IV - Konsultacje społeczne projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Etap V - Sporządzenie raportu z przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych uwzględniającej rezultaty przeprowadzonych konsultacji.

Etap VI - Zatwierdzenie raportu z konsultacji oraz przygotowanie ostatecznej wersji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Przy aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wykorzystano Metodę Aktywnego Planowania Strategicznego oraz analizę SWOT. Punktem wyjścia była analiza sytuacji polegająca na identyfikacji słabych i mocnych stron, istniejących metod rozwiązywania problemów społecznych oraz identyfikacji problemów grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, prowadząca do określenia szans i zagrożeń w otoczeniu. Jednocześnie przyjęto założenie, że Strategia powinna być wyrazem woli mieszkańców, a jej formułowanie i wdrażanie jest procesem społecznym. Istotnym elementem było więc przygotowanie Strategii w sposób partycypacyjny, a więc z udziałem lokalnej społeczności.

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

Gmina Wiśniewo rozciąga się wzdłuż dwóch ważnych szlaków komunikacyjnych: drogi krajowej nr 7 i drogi powiatowej Mława- Szreńsk.

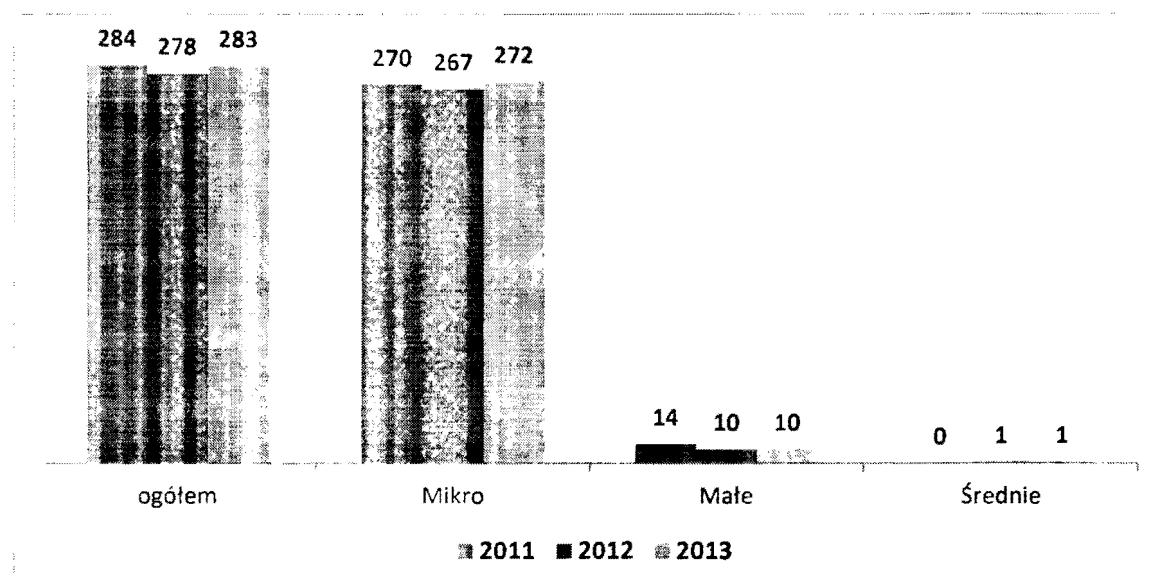
Dogodne położenie komunikacyjne sprawia, że w gminie rozwija się budownictwo, głównie jednorodzinne, a także budownictwo inwestycyjne. Duża część mieszkańców jest związana zawodowo z Mławą. W gminie zauważalna jest niewielka nadreprezentacja mężczyzn w stosunku do kobiet, co jest przejawem ogólnej prawidłowości demograficznej na terenach wiejskich, tj. zwiększonej liczby samotnych mężczyzn.

III.2 Podmioty gospodarcze

Na koniec 2013 roku wpisanych do rejestru REGON było 283 podmioty gospodarki narodowej, z czego aż 80,2% należało do sektora prywatnego (227 firm prywatnych)². W stosunku do roku 2012 odnotowano ponad 1% wzrost tj. powstały 3 nowe firmy, jednakże w porównaniu z rokiem 2011 nastąpił spadek o 2,6%.

W gminie Wiśniewo dominują firmy mikro, jest ich 96,1% ogółu firm. Najwięcej firm działa w handlu (30,9%), w budownictwie (21,7%) i w przetwórstwie przemysłowym (10,7%).

Wykres 1: Podmioty wg klas wielkości

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS 2014

² Bank Danych Lokalnych GUS 2013 r.

wypowiedzi mieszkańców³, z których około 27% wskazało ubóstwo jako jeden z najbardziej zauważalnych problemów w gminie. Powyższe, w zestawieniu z danymi za 2013 r. według których 5,5% mieszkańców korzysta z pomocy społecznej, daje możliwość określenia w pewnym uproszczeniu, poziomu życia ludności. Poziom ten szacunkowo wydaje się zadowalający tzn. uzyskiwane dochody są wystarczające do zaspokojenia potrzeb bytowych.

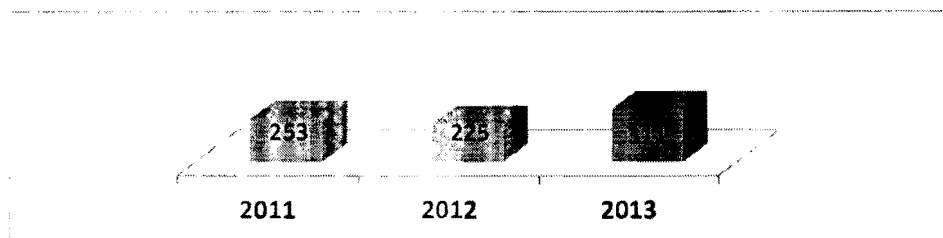
Wnioski wraz z opisem dynamiki:

Na podstawie analizy danych z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej można stwierdzić niewielki, ale sukcesywny wzrost liczby osób korzystających z pomocy i wsparcia. Wnioskować można zatem, iż pomimo utrzymującego się niewielkiego procentowo stosunku osób korzystających z pomocy społecznej na tle całej społeczności gminy, warto wziąć pod uwagę, że mamy do czynienia z tendencją wzrostową, co powinno zostać uwzględnione choćby przy wskazywaniu działań długofalowych wspierających rozwój społeczno-gospodarczy.

III.4 Rodziny

Rodzina jest podstawowym i najlepszym środowiskiem rozwoju każdego człowieka, miejscem kształtowania postaw i przygotowywania do pełnienia ról społecznych. Harmonijny i wszechstronny rozwój młodego pokolenia w dużej mierze zależy od kondycji i zasobów tej podstawowej komórki społecznej. Współczesne rodziny podlegają różnym wpływom, takim jak zmiany gospodarcze, kulturowe, społeczne. Część z nich boryka się z problemami, które czasowo lub na stałe osłabiają funkcje rodziny. Szczególnie należy zwrócić uwagę na te kwestie, które mogą mieć istotny wpływ na powstawanie problemów społecznych w rodzinie i generujących duże obciążenie finansowe. Należą do nich: rozbiecie rodzin, trudna sytuacja ekonomiczna rodziny, brak kompleksowego wsparcia w sytuacji zagrożenia, przemocy, alkoholizmu.

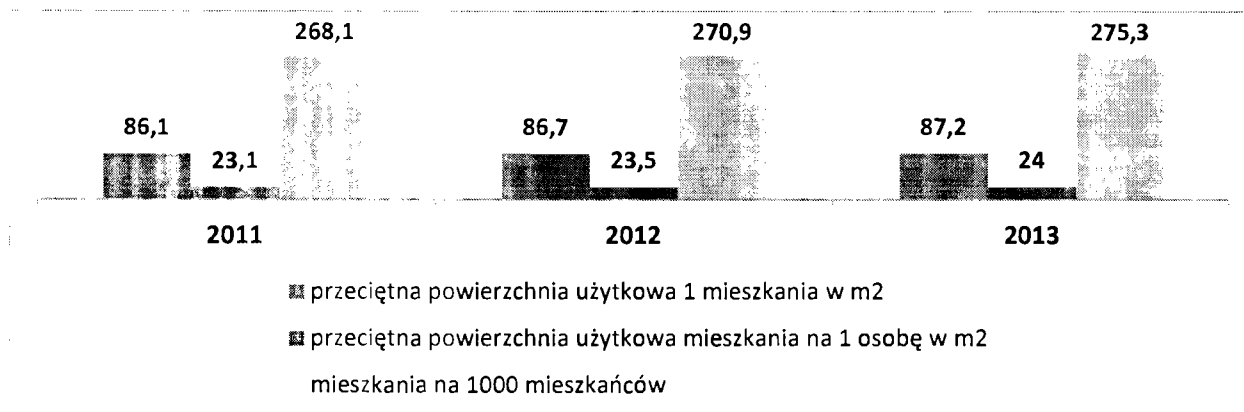
Wykres 3: Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, 2014

³ W badaniu mieszkańców odpowiedzi udzieliło 71 osób.

Wykres 5: Zasoby mieszkaniowe wskaźniki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, 2014

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

W gminie Wiśniewo można zaobserwować tendencję wzrostową w ilości mieszkań. Od 2011 do 2013 roku średnio o 1,42% w ciągu roku. Rośnie także liczba mieszkań wyposażonych w instalację wodociagową (o średnio 1,3%) i centralne ogrzewanie (o średnio 1,65%). Powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w 2013 roku wyniosła 24,0 m². Na jedno mieszkanie przypada średnio 3,6 osoby.

Wszystkie wskaźniki zasobów mieszkaniowych wykazują tendencję wzrostową.

III.6 Prognoza demograficzna

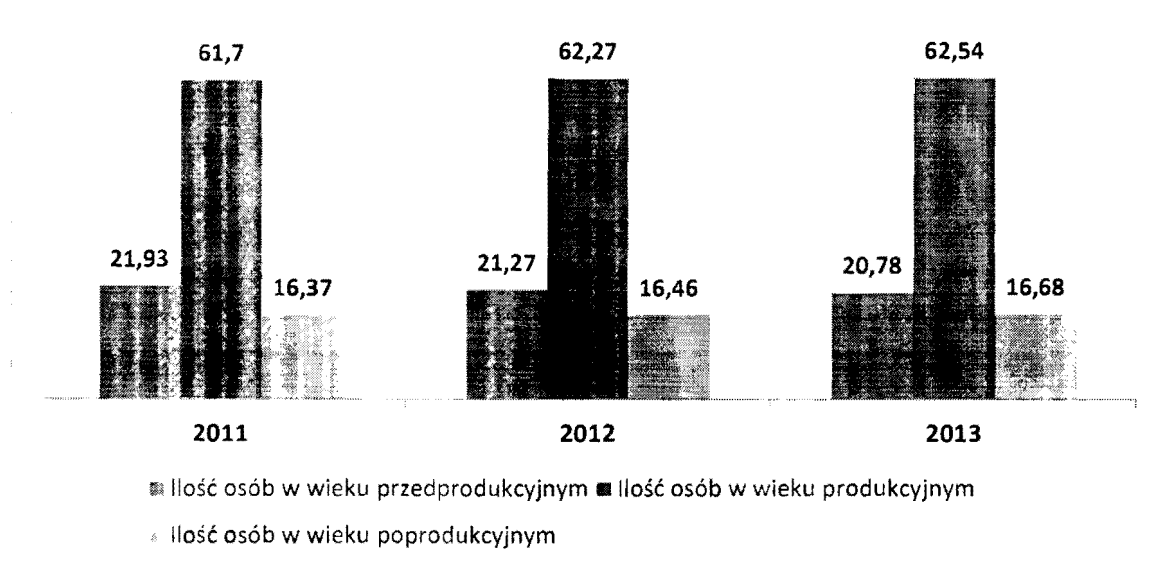
Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku gminę Wiśniewo zamieszkiwało 5 391 osób, w tym 2 667 kobiet i 2 724 mężczyzn. Gęstość zaludnienia w latach 2011-2013 nie uległa zmianie i wynosiła 54 mieszkańców na km².

Tabela 1: Przyrost naturalny w Gminie Wiśniewo

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
Liczba urodzeń	70	48	51
Liczba zgonów	72	49	64
Przyrost naturalny	-2	-1	-7

Źródło: Ewidencja ludności UG Wiśniewo

Wykres 7: Struktura wiekowa w % mieszkańców Gminy Wiśniewo w latach 2011-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, 2014

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

W strukturze demograficznej mieszkańców gminy widać nieznaczny, ale systematyczny proces starzenia się społeczeństwa. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym maleje, zaś w wieku poprodukcyjnym rośnie. Na przestrzeni ostatnich trzech lat odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się o 1,15%, o 0,74% zwiększyła się populacja osób w wieku produkcyjnym i o 0,22% wzrosła populacja osób w wieku poprodukcyjnym. W okresie realizacji strategii negatywne zjawisko starzenia się mieszkańców gminy będzie się utrzymywać. Wskaźnikami sytuacji demograficznej są różnice pomiędzy liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów oraz saldo migracji.

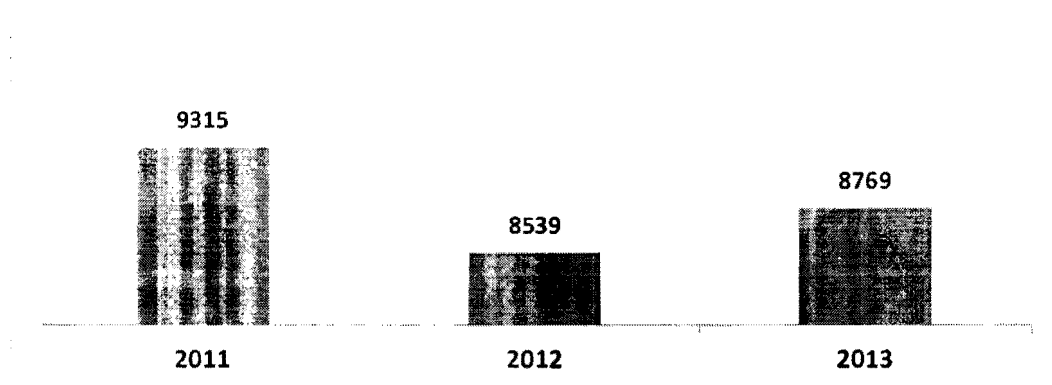
III.7 Rynek pracy

Bezrobocie w gminie Wiśniewo jest jedną z najważniejszych kwestii społecznych, generujących powiększającą się skalę ubóstwa. Stopa bezrobocia w gminie w 2013 roku wynosiła 9,9% (w 2011 - 7,9%), natomiast w powiecie mławskim -15,8% (w 2011 – 13,3%).

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące bezrobocia w gminie Wiśniewo według danych Banku danych Lokalnych GUS.

Zakład zatrudnia dwóch lekarzy rodzinnych w tym jednego pediatrę. Pomoc pielęgniarska to trzy osoby: dwie pielęgniarki środowiskowe rodzinne, jedna środowiskowa nauczania i wychowania. Ośrodek zatrudnia też położną środowiskową. Okazjonalnie organizowane są tzw. „Białe Niedziele”, gdzie na miejscu można skorzystać z porady lekarzy specjalistów.

Wykres 9: Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2011-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, 2014

W liczbie udzielonych porad ambulatoryjnych w 2013 1755 skierowanych było do dzieci i młodzieży do 18 roku życia, zaś 2908 do osób w wieku powyżej 65 lat.

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

Analizując zgromadzone dane w zakresie dostępu mieszkańców gminy do podstawowej opieki zdrowotnej można jednoznacznie stwierdzić w 2013 roku spadek w ilości udzielonych porad w porównaniu do roku 2011, o 445 porad. W 2012 roku spadek spowodowany był przekształceniami w lokalnym ośrodku zdrowia i czasowym brakiem lekarzy. Mieszkańcy coraz częściej poszukują także porad specjalistycznych poza gminą, leczą się także prywatnie czego nie wykazuje podana statystyka.

III.9 Edukacja i wychowanie

Gmina Wiśniewo w roku szkolnym 2012/2013 była organem prowadzącym dla 3 szkół podstawowych, i Zespołu szkół i placówek oświatowych, w skład którego wchodzi szkoła podstawowa i gimnazjum. Prowadzi także 3 oddziały przedszkolne „0”. Według danych Urzędu Gminy w Wiśniewie do szkół podstawowych w 2013 roku uczęszczało 327 uczniów, a do gimnazjum 188. W oddziałach przedszkolnych było 106 dzieci.

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

W zakresie rekreacji i sportu na dynamikę zmian może mieć wpływ rozwój gospodarczy w zakresie drobnej przedsiębiorczości ze szczególnym uwzględnieniem agroturystyki.

Gmina posiada interesujące, lecz mało rozpropagowane, dziedzictwo kulturowe w postaci obiektów zabudowy sakralnej i świeckiej oraz obszar specjalnej ochrony ptaków.

Samorząd Gminy w zakresie rozwoju sportu powinien wspierać różnego rodzaju inicjatywy promujące aktywny tryb życia.

III.11 Organizacje pozarządowe

W gminie Wiśniewo poza OSP do tej pory działała jedna organizacja pozarządowa Stowarzyszenie Na Rzecz Mieszkańców Gminy Wiśniewo, które powstało w 2005 roku i liczy 25 członków. Misją stowarzyszenia jest szeroko rozumiana pomoc społeczna, rozwój środowiska lokalnego, wyrównywanie szans społeczności wiejskiej, promocja zdrowia.

Niedawno swoją działalność rozpoczęło też Stowarzyszenie Podkrajewiaczy. Poza tym w gminie funkcjonują jeszcze grupy nieformalne takie jak Alebabki (Klub Seniora) i Kosinianki (Koło Gospodyń Wiejskich).

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

Organizacje pozarządowe zajmują ważne miejsce w społeczności lokalnej i powinny być dostrzegane przez samorząd lokalny jako znaczący partner w realizacji zadań w zakresie polityki społecznej. Tym nie mniej w tym obszarze na terenie gminy niezbędne są działania animacyjne, które wsparły by ruchy samopomocowe i samoorganizacyjne.

Na terenie gminy Wiśniewo znajduje się kilka obiektów zabytkowych, w tym dwa są wpisane do rejestru zabytków.

- W Bogurzynie znajduje się murowany Kościół Parafialny pod wezwaniem św. Doroty z końca XIX wieku, plebania drewniana z przełomu XIX/XX wieku, cmentarz parafialny rzymsko-katolicki z drugiej połowy XIX wieku oraz cmentarzysko wczesnośredniowieczne wpisane do rejestru pod numerem 46/76-244/60WA z 26.03.1960 roku. Oprócz zespołu kościoła parafialnego znajduje się zespół dworski z dworem murowanym z XIX wieku wraz z parkiem z końca XIX wieku oraz z budynkiem dworskim murowanym z przełomu XIX/XX wieku.

- W Głużku znajduje się wiatrak drewniany z końca XIX wieku oraz dwie kapliczki przydrożne murowane z początku XX wieku.

- W Korbońcu znajduje się kapliczka przydrożna murowana z 1933 roku.

- W Starych Kosinach znajduje się zespół dworski składający się z dworu murowanego z początku XX wieku wraz z pozostałościami parku z końca XIX wieku.

- W Kowalewie znajduje się kapliczka przydrożna murowana z XIX wieku.

- W Otoczni Starej znajduje się j. spichlerz kamienno-murowany z początku XX wieku.

- W Podkrajewie znajduje się budynek szkoły murowany z 1903 roku oraz trzy kapliczki przydrożne z początku XX wieku.

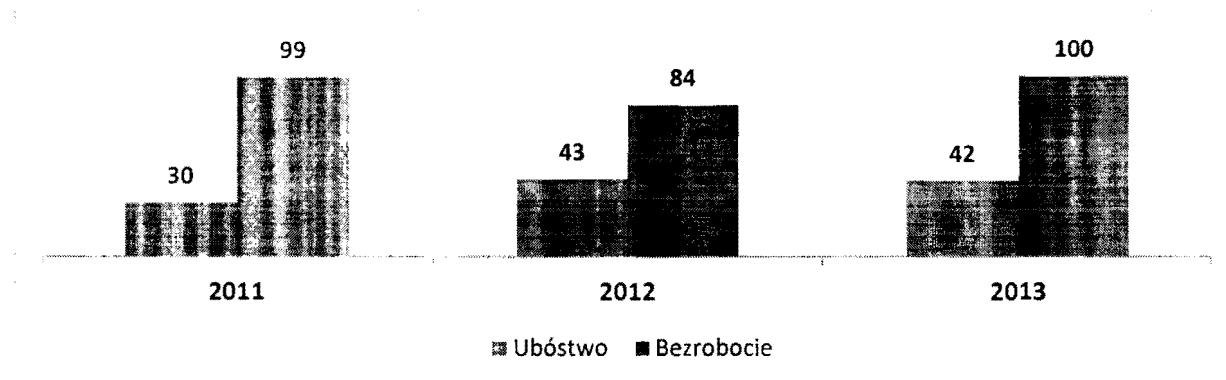
- W Wiśniewie znajduje się zespół dworski składający się z dworu murowanego z przełomu XIX/XX wieku i pozostałości parku dworskiego z około 1900 roku.

- W Wojnówce znajduje się Kościół Parafialny murowany pod wezwaniem św. Anny z lat 1905-14 wraz z cmentarzem wiejskim przykościelnym z drugiej połowy XIX wieku oraz krzyż przydrożny murowany z 1903 roku.

- W Żurominku znajduje się Kościół Parafialny drewniany pod wezwaniem św. Stanisława z XVIII wieku wraz z cmentarzem przykościelnym wpisany do rejestru pod numerem 114/76-671/62WA z 14.04.1962 roku. Ponadto jest budynek szkoły murowany z 1912 roku oraz cmentarz parafialny rzymsko-katolicki z drugiej połowy XIX wieku.

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

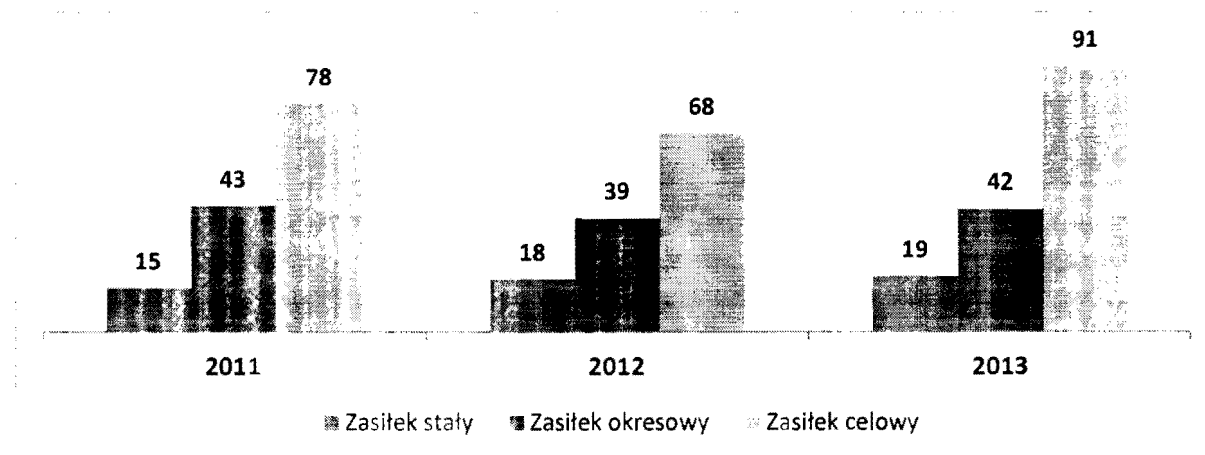
Wykres 11: Ilość rodzin, które uzyskały wsparcie z OPS z powodu ubóstwa i bezrobocia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, 2014

Kolejnym istotnym problemem, który dotyka klientów Ośrodka Pomocy Społecznej są bezradność, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.

Wykres 12: Ilość osób, które skorzystały z różnych form pomocy finansowej udzielonej przez OPS w Wiśniewie w latach 2011-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, 2014

Pomoc społeczna udziela wsparcia w formie świadczeń pieniężnych oraz niepieniężnych. Świadczenia pieniężne to: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie, pomoc dla rodzin zastępczych, pomoc na usamodzielnienie się oraz kontynuowanie nauki, świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla uchodźców.

Składki na ubezpieczenia zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	13 884	13 154	15 647
Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	66 000	63 000	64 380
Dodatki mieszkaniowe	32 052	31 597	32 409
Zasiłki stałe	63 000	75 200	93 992
Ośrodek Pomocy Społecznej	266 000	278 294	303 666
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	68 123	73 084	72 540
Pozostała działalność	56 699	44 421	99 132
Edukacyjna opieka wychowawcza	256 606	165 396	157 192
Pomoc materialna dla uczniów	170 606	165 396	157 192
Projekty systemowe	86 000	0	0

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na 2013 rok dla Gminy Wiśniewo

Średnia kwota zasiłku celowego w 2013 roku wyniosła ok. 409,60 zł, w roku 2011 – 379,30 zł.

Tabela 8: Średnie kwoty zasiłków w złotych w latach 2011-2013

Rodzaj zasiłku	2011	2012	2013
Zasiłek stały	379,30	408,70	472,30
Zasiłek okresowy	263,20	308,90	235,70
Zasiłek celowy	354,60	369,20	409,60

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na 2013 rok dla Gminy Wiśniewo

Świadczenia niepieniężne to: praca socjalna, bilet kredytowy, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie społeczne, pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkanie chronione, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, opieka i wychowanie w rodzinie zastępczej

Rodziny zastępcze	0	687	2987
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	2000	3397	3397
W tym:			
Świadczenia rodzinne	2 331 877	2 185 524	2 135 405
W tym:			
Składki na ubezpieczenia zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	13 884	13 154	15 647
W tym:			
Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	66 000	63 000	64 380
W tym:			
Dodatki mieszkaniowe	32 052	31 597	32 409
W tym:			
Zasiłki stałe	63 000	75 200	93 992
W tym:			
Ośrodek Pomocy Społecznej	266 000	278 294	303 666
W tym:			
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	68 123	73 084	72 540
W tym:			
Pozostała działalność	56 699	44 421	99 132
Edukacyjna opieka wychowawcza			
Pomoc materialna dla uczniów	170 606	165 396	157 192
Projekty systemowe	86 000	0	0

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na 2013 rok dla Gminy Wiśniewo

Punkt Informacyjno - Konsultacyjny w Wiśniewie ds. uzależnień oraz przemocy domowej

Punkt ma swoją siedzibę w pomieszczeniach Stowarzyszenia na Rzecz Mieszkańców Gminy Wiśniewo do którego mogą zwrócić się osoby w kryzysie, czynny jest w każdy wtorek od godziny 17-20. Punkt prowadzi certyfikowany instruktor terapii, posiadający wyższe wykształcenie oraz przygotowanie pedagogiczne.

Do zadań punktu należy:

- motywowanie osób uzależnionych , jak i osób współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia odwykowego
- prowadzenie grupy wsparcia dla początkujących i dla osób z długim stażem abstynenckim po odbytej terapii
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,

III.14 Bezpieczeństwo publiczne

Za bezpieczeństwo publiczne gminy Wiśniewo odpowiada Starosta Powiatu Mławskiego Burmistrz Mławy, Komendant Powiatowej Komendy Policji w Mławie oraz Komendant Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Mławie. Głównym podmiotem odpowiedzialnym za bezpieczeństwo obywateli na terenie gminy Wiśniewo jest Policja Państwowa. Bezpośrednio porządku pilnuje Komenda Policji w Mławie oraz Straż Gminna powołania w 2008 roku.

Na terenie gminy działa siedem ratowniczych jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w – Kowalewie, Podkrajewie, Głużku, Bogurzynku, Żurominku, Wiśniewie, Kosinach Bartosowych.

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

Bezpieczeństwo publiczne w Gminie Wiśniewo uzależnione jest od współpracy międzyinstytucjonalnej, zaangażowania środowiska w rozwiązywanie lokalnych problemów związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa, a także od nakładów finansowych na realizację tego zadania publicznego.

III.15 Infrastruktura, transport i komunikacja

Gmina rozciąga się wzdłuż dwóch ważnych szlaków komunikacyjnych: droga krajowa nr 7 i droga powiatowa Mława- Szreńsk. Długość dróg gminnych wynosi 38,443 km, w tym utwardzonych 28,533 km. Brak jest linii kolejowej.

Wyżej wymienione drogi to ważne połączenia wewnętrzne gminy, zapewniając dojazd do wsi, stanowiących jej główne ośrodki handlowo-usługowe, oraz łącząc je między sobą. Pozostałe drogi powiatowe zapewniają połączenia zewnętrzne o drugorzędnym znaczeniu oraz powiązania wewnętrzne w gminie.

Wszystkie drogi krajowa i powiatowa łączą funkcję obsługi ruchu w powiązaniach zewnętrznych i wewnętrznych z obsługą zagospodarowania, znajdującego się przy drodze.

Drogi gminne służą bezpośredniej obsłudze zagospodarowania, wyprowadzają ruch na drogi wyższych klas i uzupełniają powiązania o lokalnym znaczeniu.

Zieluńsko-Rzęgnowskiego, Międzyrzecza Skrwy i Wkry oraz Nadwkrzańskiego. Zachowaniu i utrzymaniu siedlisk cennych gatunków ptaków na omawianym obszarze sprzyja tradycyjna ekstensywna gospodarka łąkarska. Do najważniejszych zagrożeń lokalnej awifauny i jej siedlisk należą znaczne przesuszenie i związana z tym degradacja siedlisk mokradłowych, prowadzone w dolinach rzek prace melioracyjne i regulacyjne, zaprzestanie użytkowania części użytków zielonych, co powoduje ich zarastanie ziołoroślami i krzewami oraz zamiana łąk na grunty orne.

Doliny Wkry i Mławki są ostoją ptaków wodno błotnych i drapieżnych związanych z siedliskami szerokich dolin rzecznych silnie przekształconych w wyniku działalności człowieka, lecz eksploatowanych ekstensywnie.

Obszar stanowi istotną ostoję lęgową podróżniczek *Luscinia svecica* (63 odżywiających się samce, niemal 5% populacji krajowej) i kulika wielkiego *Numenius arquata* (13 par, ok. 3% populacji krajowej). Na uwagę zasługuje znaczna liczebność tutejszych populacji lęgowych błotniaka łąkowego *Circus pygargus* (11–15 par lęgowych) i derkacza *Crex crex* (60–150 odżywiających się samców). Obszar leży na szlaku przelotowym ptaków siewkowych oraz łabędzi.

Miejscowość Modła poszczycić się może starodrzewem sosnowo-dębowym, gdzie ma miejsce lęgowe bocian czarny (*Ciconia nigra*).

Na terenie gminy Wiśniewo rosną pomniki przyrody:

- w Kosinach Kapiczych buk pospolity o obwodzie 310 cm
- w Kowalewie lipa drobnolistna o obwodzie 290 cm,
- w Bogurzynie lipa drobnolistna o obwodzie 310 cm,
- w Wiśniewie lipa drobnolistna o obwodzie 350 cm,

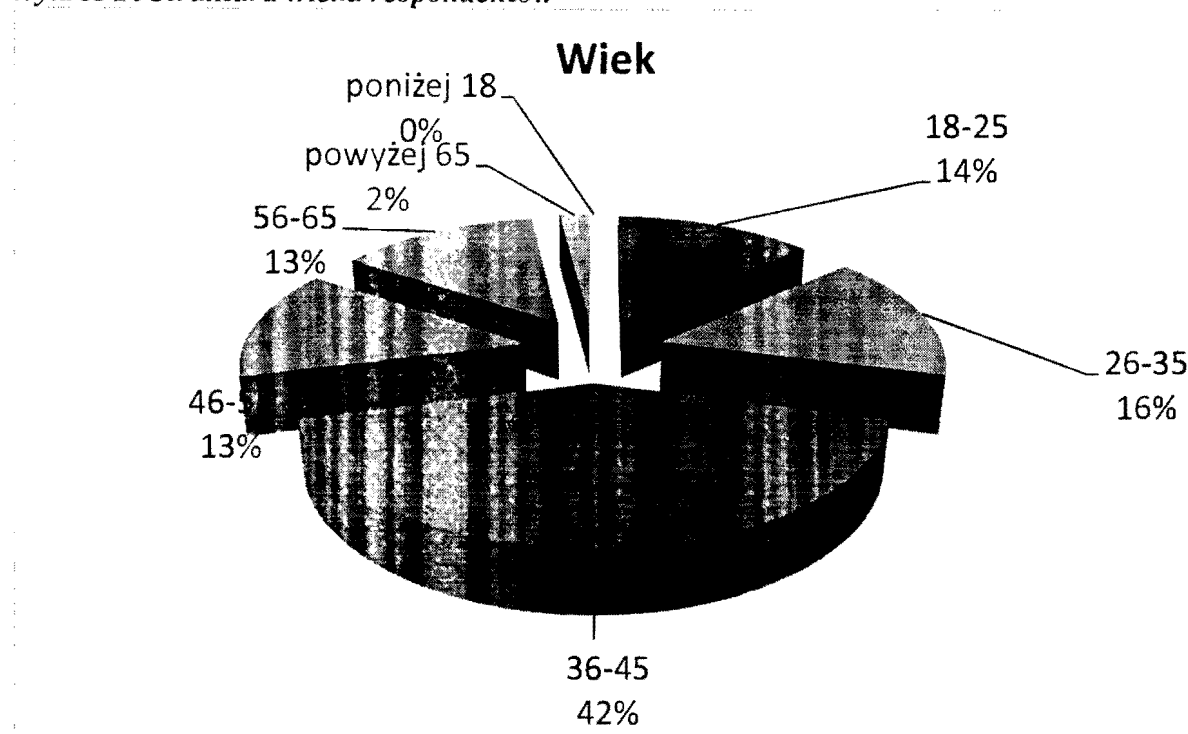
Wnioski wraz z opisem dynamiki:

Zmiany w zakresie ochrony środowiska następują dynamicznie z uwagi na konieczność dostosowania przepisów prawa lokalnego do wymogów prawa krajowego i unijnego. Na przyspieszenie zmian w zakresie ochrony środowiska bardzo ważny wpływ mają fundusze Unii Europejskiej.

Obowiązek zapewnienia ochrony środowiska (oraz co się z tym wiąże zapewnienie realizacji zasad zrównoważonego rozwoju) wynika z Konstytucji RP, która uznaje te wartości za jedno z podstawowych zasad ustrojowych Polski. Dodatkowo Konstytucja stanowi, że ochrona środowiska jest obowiązkiem m.in. władz publicznych, które poprzez swą politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłemu pokoleniu. Istotną kwestią w tym zakresie jest edukacja ekologiczna mieszkańców, podejmowanie działań mających na celu rozwój infrastruktury w zakresie ochrony środowiska.

Największa ilość respondentów to osoby w wieku produkcyjnym które łącznie stanowią ponad 60% , co pokrywa się ze stanem faktycznym w gminie.

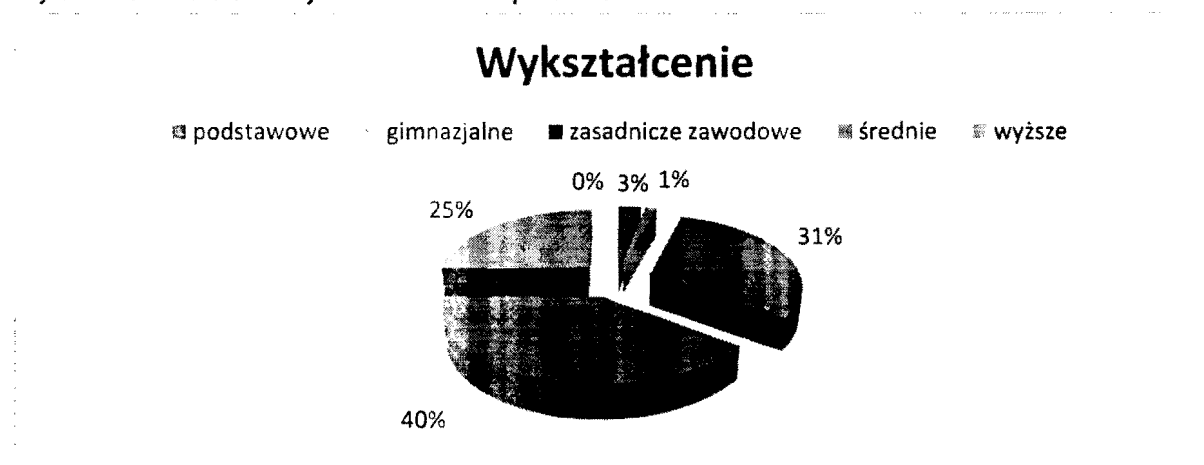
Wykres 14 Struktura wieku respondentów

Źródło: opracowanie własne

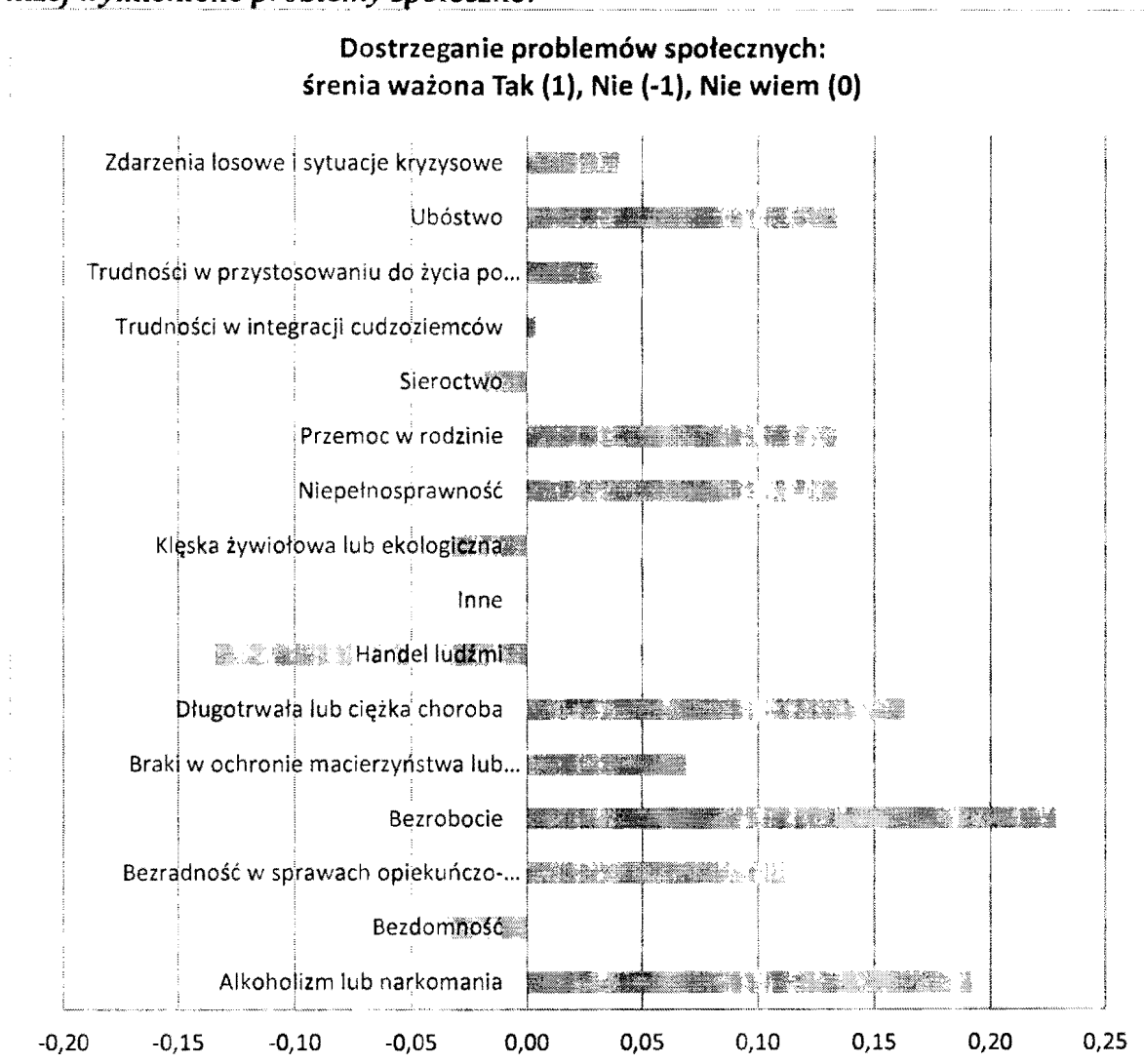
Podobnie z faktycznym stanem wykształcenia w gminie pokrywa się wykształcenie respondentów, gdzie dominuje wykształcenie średnie i zasadnicze zawodowe.

Wykres 15 Struktura wykształcenia respondentów

Źródło: opracowanie własne

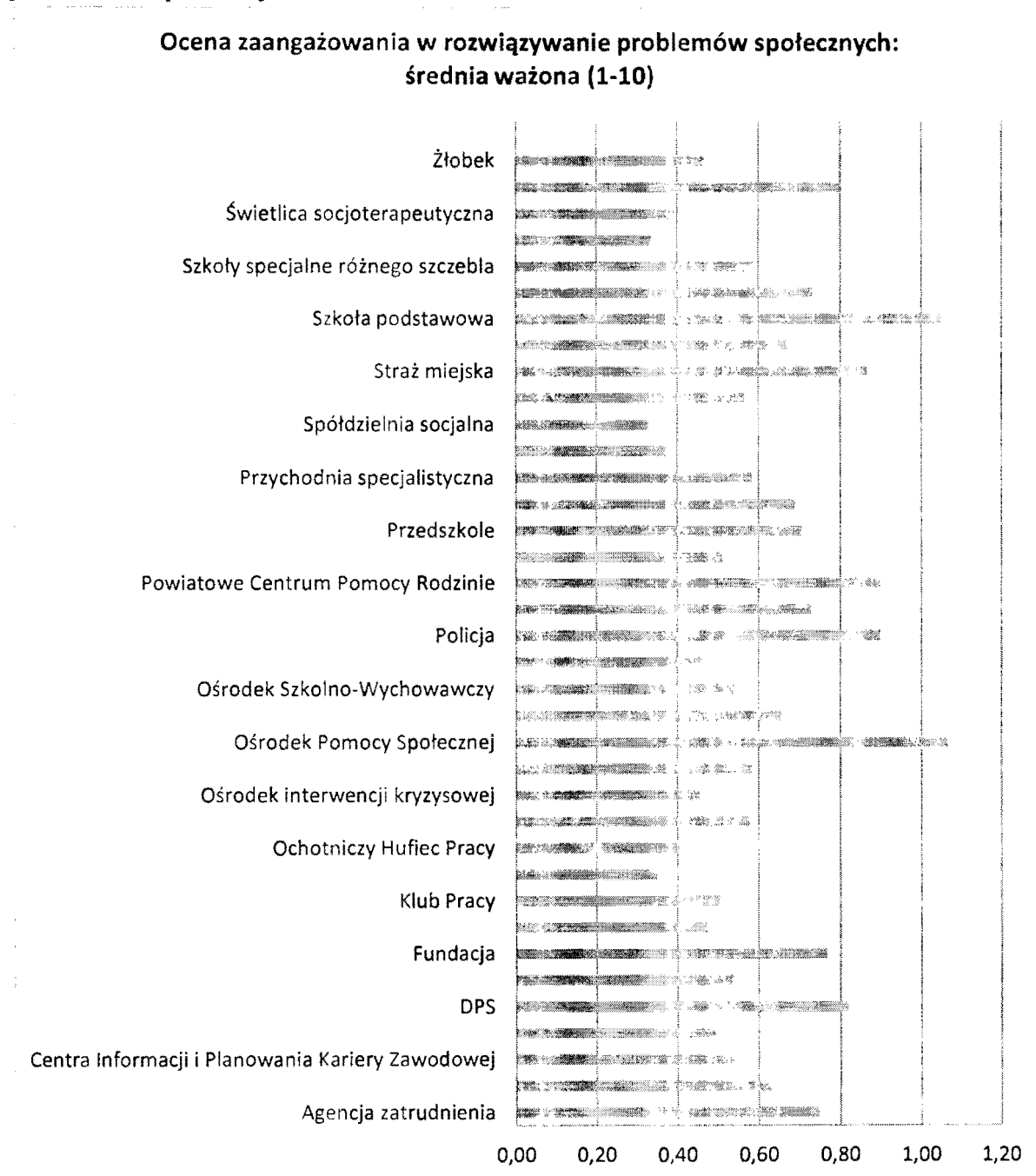
Wykres nr 17. Struktura odpowiedzi na pytanie „Czy dostrzega Pan/Pani w gminie, niżej wymienione problemy społeczne?”

Źródło: opracowanie własne

Problemy którymi należy zająć się w pierwszej kolejności to według respondentów to niepełnosprawność, sieroctwo, handel ludźmi. Odpowiedzi te bardziej wynikają z globalnego podejścia mieszkańców do zadanego pytania, niż do faktycznej potrzeby rozwiązania problemów lokalnych.

Wykres 19 Ocena zaangażowania instytucji/ organizacji w rozwiązywanie problemów społecznych

Źródło: opracowanie własne

koloniach lub w małych miejscowościach, w związku z tym podejmując pracę muszą ponosić stosunkowo wysokie koszty dojazdu do miejsca pracy. Analizy lokalnego rynku pracy pokazują przy tym, że najczęściej dostępne miejsca pracy gwarantują wynagrodzenie na najniższym poziomie co, nie jest wystarczającym motywatorem dla mieszkańców.

Problemy związane z niepełnosprawnością oraz ciężką i długotrwałą chorobą w niniejszej strategii będą rozpatrywane łącznie, gdyż z doświadczeń pracowników GOPS wynika, że w dużej mierze niepełnosprawność jest efektem choroby.

Podobnie powiązаныmi problemami są przemoc w rodzinie oraz alkoholizm lub narkomania. Zaznaczyć trzeba, że praktycznie we wszystkich miejscowościach gminy występują rodziny objęte procedurą niebieskiej karty. Z doświadczeń dzielnicowego wynika, że 90% interwencji policyjnych związana jest z przemocą w rodzinie dokonywana pod wpływem alkoholu.

IV.1. Bezrobocie

Opis i wnioski:

W ujęciu podmiotowym, bezrobocie oznacza stan bezczynności zawodowej osób zdolnych do pracy i zgłaszających gotowość jej podjęcia, przy czym dochody z pracy są dla tych osób podstawą egzystencji. Konsekwencjami bezrobocia dla społeczeństwa są: znaczne koszty świadczeń na rzecz osób bezrobotnych, które obciążają budżet państwa i samorządu lokalnego i często powodują wzrost podatków, obniżenie popytu na towary i usługi, poczucie zagrożenia utratą pracy osób zatrudnionych, bierność polityczną osób bezrobotnych. Bezrobocie wywiera także piętno w codziennym funkcjonowaniu osób bezrobotnych przede wszystkim powoduje pogorszenie standardu życia, a w związku z czym poczucia bezsilności, beznadziejności, niepewność prowadzących często do izolacji społecznej, problemów rodzinnych oraz zdrowotnych.

Analiza dostępnych danych o problemie:

W powiecie gminie Wiśniewo na koniec 2013 roku były zarejestrowane 334 osoby bezrobotne co stanowi niespełna 10% ogółu osób w wieku produkcyjnym, przy czym w ostatnich latach obserwujemy tendencję rosnącą. Spośród tych osób w Gminie Wiśniewo znaczna część znajduje się w szczególnej sytuacji na rynku pracy tj. osoby długotrwale bezrobotne których w 2013 roku było 153. W tym przypadku do alt poprzednich także można zauważyć tendencję wzrostową.

Charakterystyka poziomów intensywności problemu społecznego.

Poziom niski (1):

Definicja problemu społecznego:

Dla celów projektu przyjęta została definicja kwestii bezrobocia opierająca się na kryterium braku pracy w momencie stania się klientem OPS, choć niekoniecznie pozostawania w rejestrach powiatowych urzędów pracy przez cały okres korzystania z usług i świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezrobocia.

Definicja poziomu niskiego:

Osoba bezrobotna, czyli niepracująca, aktywnie poszukująca zatrudnienia w ciągu ostatniego miesiąca oraz gotowa podjąć pracę w ciągu najbliższych dwóch tygodni. Nie występuje efekt zniechęcenia bezskutecznym poszukiwaniem zatrudnienia.

Poziom średni (2):

Definicja poziomu średniego:

Osoba zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotna stosująca głównie bierne metody poszukiwania zatrudnienia. Osoba bezrobotna średniookresowo. Osoba doświadczająca „pułapki bezrobocia”.

Poziom wysoki (3):

Definicja poziomu wysokiego:

Osoba pozostająca bez pracy długookresowo, zniechęcona poszukiwaniem zatrudnienia. Nie pracuje od co najmniej dwóch lat. Nie współpracuje ze służbami zatrudnienia. Osoba o niskim poziomie zatrudnialności. Osoba doświadczająca „pułapki bierności”.

Prognoza i rekomendacje:

Wybrano średni poziom nasilenia problemu

Na tle województwa mazowieckiego wskaźnik zagrożenia ubóstwem w gminie Wiśniewo jest na poziomie wysokim. Bezrobocie nadal dotyka znaczną część społeczności, przyczyniając się do ubożenia rodzin i w efekcie ich marginalizacji. Na brak pracy w gminie narażone są przede wszystkim: osoby o niższym poziomie wykształcenia, młodzież wkracająca na rynek pracy bez doświadczenia zawodowego, które przekroczyły 45-50. rok życia. Bezrobocie generuje wiele dodatkowych problemów w rodzinie. Często jest przyczyną problemów opiekuńczo-wychowawczych,

IV.2. Niepełnosprawność

Opis i wnioski:

Osoby z niepełnosprawnością mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym, na zasadzie równości z innymi osobami (Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych).

Od lat istotnym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej jest także długotrwała choroba, określana z medycznego punktu widzenia jako choroba przewlekła. Problem ten jest porównywalny pod względem natężenia występowania do problemu bezrobocia, jednak jego skutki są o wiele trudniejsze do wyeliminowania, ponieważ w znacznie mniejszym stopniu zależą od samej osoby, a ponadto wymagają znacznych nakładów finansowych przez długi czas. W wielu przypadkach problem ten jest nierozwiązywalny, bowiem choroba przewlekła, wiąże się przede wszystkim z tym, że dolegliwości zdrowotne nie mijają, a wręcz przeciwnie czasem utrzymują się latami albo nasilają się w miarę upływu czasu i kończą się zaliczeniem osoby do stopnia niepełnosprawności przez organy do tego uprawnione. Osoby długotrwale lub ciężko chore to te, które z powodu wieku lub choroby i związanych z nimi trudnościami życiowymi wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione. Osoby ciężko lub długotrwale chore są narażone na wykluczenie społeczne oraz borykają się z utrudnionym dostępem do specjalistycznej opieki medycznej, wysokimi kosztami procesu leczenia oraz często brakiem środków finansowych w wyniku pozostawania bez pracy.

W Gminie Wiśniewo z pomocy społecznej w 2013 roku z powodu niepełnosprawności skorzystało 28 rodzin, w tym 69 osób w rodzinach.

Problemy związane z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą, to również zapotrzebowanie na usługi społeczne, chociażby usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, terapię, uczestnictwo w ośrodkach wsparcia. Grupami korzystającymi z pomocy z powodu niepełnosprawności i długotrwałej choroby są również osoby uzależnione, chore psychicznie. (zwiększone wydatki na leczenie, zakup leków)

Charakterystyka poziomów intensywności problemu społecznego.

Definicja problemu społecznego:

Osoby z niepełnosprawnością mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym, na zasadzie równości z innymi osobami (Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych).

Do wyzwań pozwalających zmniejszyć dolegliwości związane z problemem niepełnosprawności należy:

- stworzenie opieki środowiskowej (opiekunki i pielęgniarki)
- stworzenie systemu współpracy pomiędzy instytucjami pomocy społecznej i opieki medycznej
- zwiększenie dostępności usług rehabilitacyjnych.

ANALIZA SWOT

Mocne strony

- doradztwo przy kierowaniu osób na komisje lekarskie
- wsparcie przy pozyskiwaniu specjalistycznego sprzętu (1 na 4 osoby otrzymała wózki elektryczne, dzięki współpracy z pracownikami socjalnymi)
- prowadzone są specjalistyczne usługi opiekuńcze

Szanse

- Rodzice mają coraz większą świadomość potrzeb rehabilitacyjnych
- istnieje możliwość postania grup samopomocowych, organizacji pozarządowych zajmujących się problemem
- działanie szkoły specjalnej w Mławie
- wsparcie oferowane przez PCPR w Mławie

Słabe strony

- specyfika społeczności wiejskiej, małe potrzeby, niskie aspiracje życiowe
- bardziej opłaca się być osobą ze stopniem niepełnosprawności, niż wyzdrowieć czy aktywizować się zawodowo (zasiłki opiekuńcze, świadczenia rodzinne-od stycznia 2014 w GOPS)
- mieszkańcy mają małe chęci uczestnictwa w terapiach, działaniach wspierających i aktywizujących

Zagrożenia

Problemy logistyczne i finansowe w organizacji stacjonarnych placówek zajmujących się niepełnosprawnością na terenie gminy.

Definicja poziomu wysokiego:

Osoba, która czasowo, ze względu na stan zdrowia, wymaga stałego wsparcia w większości podstawowych czynności dnia codziennego. Jest w stanie uczestniczyć w życiu społecznym jedynie przy pomocy innej osoby.

Prognoza i rekomendacje:

Wybrano średni poziom nasilenia problemu z tendencją w kierunku poziomu wysokiego. Problem długotrwałej i ciężkiej choroby często przeplata się z problemem niepełnosprawności. Brak instytucji dziennej opieki nad osobą długotrwale lub ciężko choroj wymaga często tego by jeden z członków rodziny rezygnował z pracy zawodowej, na rzecz opieki nad osobą choroj.

Do wyzwań pozwalających zmniejszyć dolegliwości związane z problemem długotrwałej i ciężkiej choroby w gminie Wiśniewo należy:

- stworzenie opieki środowiskowej (opiekunki i pielęgniarki)
- stworzenie systemu współpracy pomiędzy instytucjami pomocy społecznej i opieki medycznej
- zwiększenie dostępności usług specjalistycznych medycznych.

ANALIZA SWOT

Mocne strony

- organizacja na terenie gminy usług opiekuńczych (opiekunka środowiskowa), gdy jest niezbędne wsparcie przez całą dobę istnieje możliwość skierowania chorego do Domu Pomocy społecznej w sąsiedniej gminie (Janiec, gmina Sońsk)
- działania wspierające prowadzone przez GOPS (wykupywanie lekarstw, dowóz do lekarza, zasiłki celowe)

Szanse

- możliwość otrzymania świadczenia dla osoby rezygnującej z pracy na rzecz opieki nad osobą niepełnosprawną, choroj

Słabe strony

- przynajmniej jedna osoba w środowiskach wiejskich musi mieć rentę aby reszta rodziny miała z czego żyć (kiedyś była duża łatwość w pozyskiwaniu rent)
- praca na roli powoduje dużo schorzeń zawodowych, wynikających z ciężkiej

Zagrożenia

- najczęściej chorują mężczyźni („jak pracuję to nie mogę chorować i odpoczywać”). Stosunkowo wysoka umieralność mężczyzn w wieku 40-55 lat w domach zostają wdowy (mężczyźni nie dbają o siebie, tłumią emocje, nie

Skutki przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie powoduje zaburzenie w prawidłowym rozwoju dzieci. Obniża ona poczucie własnej wartości, zarówno wśród dzieci jak i innych osób wobec, których stosowana jest przemoc. Rodziny wciągane są w gry psychologiczne „sprawca-ofiara”. W skrajnych przypadkach przemoc domowa może prowadzić do samo wykluczania się osób z życia społecznego, dokonywania przestępstw oraz rozwijania się innych problemów społecznych

Charakterystyka poziomów intensywności problemu społecznego.

Dany problem społeczny nie był badany w ramach projektu. Tym samym nie została wypracowana definicja oraz opisy poziomów nasilenia problemu społecznego. Dane zostaną uzupełnione w przypadku dalszej kontynuacji projektu.

Prognoza i rekomendacje:

W gminie Wiśniewo problem jest dostrzegany, choć nie znajduje swego odzwierciedlenia w statykach OPS. W 2013 roku wsparcia z tytułu przemocy w rodzenie udzielono dwóm rodzinom. Jest to problem nadal wstydlivy i trudno wykrywalny. Występuje on także w powiązaniu z innymi problemami społecznymi, np.: alkoholizm i narkomania, ubóstwo, brak poczucia bezpieczeństwa, bezrobocie. Jego przejawem jest między innymi zakładanie niebieskich kart. Często przemoc domowa przybiera formę przemocy psychicznej, a nie tylko fizycznej w związku z tym jest trudniejsza do zdiagnozowania. Zaniechanie działań w tym zakresie może przyczynić się do pogłębiania problemów powiązanych, zwłaszcza dotyczących bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, może od doprowadzać także do przemocy na tle seksualnym.

ANALIZA SWOT

Mocne strony

- działania zespołu interdyscyplinarnego (zakładanie niebieskich kart; jest to grupa robocza do pracy z ofiarami i sprawcami przemocy)
- przeprowadzenie kampanii na rzecz zwalczania narkomanii „Białe serca”, czy akcji „Święta bez przemocy” (XII 2012)
- konkursy grantowe prowadzone przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; działania prowadzone w szkołach, plakaty, materiały informacyjne dla sprawców przemocy

Szanse

- ścisła współpraca z Ośrodkiem Wsparcia w Mławie,
- współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie
- dążenie do zmiany ustawy, gdyż obecnie zespoły interdyscyplinarne nie mają narzędzi działania
- poszerzenie zespołu interdyscyplinarnego o Prokuratora z Mławy

stwarza problem złożony i trudny do przezwyciężenia dla wielu mieszkańców i nie zależy od płci, wieku ani poziomu wykształcenia. Jego rozmiar i niszczycielskie działanie daje się zaobserwować wśród klientów pomocy społecznej.

Z problemem nadużywania alkoholu pracownicy socjalni spotykają się od wielu lat, niepokojącym jest jednak fakt wzrastania liczby osób uzależnionych od alkoholu i obniżania wieku pierwszego z nim kontaktu.

W rodzinach, które objęte są pomocą socjalną pracownicy dość często obserwują stwarzanie sytuacji sprzyjających piciu alkoholu, stosowanie zachęty do jego spożywania i przedstawianie łatwości jego zdobywania. Szczególnego znaczenia w tych rodzinach nabiera wzorec picia alkoholu i niekorzystny wpływ rozbieżności między zachowaniem rodziców a wymaganiami stawianymi wobec dziecka, co do spożywania alkoholu, brak kontroli ze strony rodziców i stosowanie niewłaściwych metod wychowawczych. W wielu środowiskach daje się zauważyć zjawisko "dziedziczenia" alkoholizmu. Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych pomocy społecznej jest bardzo skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, bieda, problemy wychowawcze i zdrowotne. Alkoholizm to częsta przyczyna interwencji sądu w sprawy opiekuńczo – wychowawcze.

Praca z tak zaburzonymi klientami jest bardzo trudna, długotrwała często skazana na niepowodzenie. Z pomocą w pracy z osobami uzależnionymi pracownikom socjalnym przychodzi Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Osoby uzależnione kierowane są na badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, gdzie najczęściej Sąd Rodzinny wydaje wobec nich postanowienie o konieczności leczenia odwykowego.

W 2013 roku liczba rodzin objętych pomocą finansową z ośrodków pomocy społecznej z powodu alkoholizmu wynosiła 8 rodzin, w tym 29 osób w rodzinach.

Alkoholizm jako kwestia społeczna jest ściśle związana z innymi problemami społecznymi. Generuje duże koszty zarówno społeczne jak i finansowe na szczeblu gminnym, powiatowym, wojewódzkim i krajowym. Dotychczas nie ma szybkich i skutecznych metod zwalczania tego problemu a działania. Do zadań obowiązkowych własnych każdego samorządu gminy należy opracowanie i realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w którym określone są działania w zakresie profilaktyki alkoholowej. Najmniej skutecznym działaniem jest kierowanie osób uzależnionych na przymusowe leczenie odwykowe. Postanowienia Sądu Rodzinnego określające konieczność leczenia odwykowego często są mało realne do wykonania ze względu na niechęć osób uzależnionych do leczenia. Sama

Prognoza i rekomendacje:

Stopień nasilenia problemu związanego z alkoholizmem i narkomanią został uznany za średni. Wynika to z kilku przesłanek. Po pierwsze w badaniach ankietowych problem ten dostrzegany jest przez 60% respondentów, osoby kierowane do GKRPA często otrzymują wskazania do leczenia ambulatoryjnego lub stacjonarnego. Z wywiadów z miejscową Policją wynika, że część przestępstw, wykroczeń dokonywana na terenie gminy następuje pod wpływem alkoholu lub środków odurzających. Pracownicy socjalni dostrzegają jednocześnie przyzwolenie na nadużywanie alkoholu przez całe rodziny i społeczności.

Działania w zakresie prowadzenia aktywnej polityki społecznej w obszarze uzależnienia od alkoholu stawiają przed samorządem gminnym nowe wyzwania. Należy większy akcent kłaść na szeroko rozumiana profilaktykę, szczególnie młodzieży gimnazjalnej oraz pomoc psychologiczną i prawną dla osób współ uzależnionych (osób często zamieszkujących z osobą uzależnioną). Ważną kwestią jest zaangażowanie środowiska lokalnego w rozwiązywanie kwestii związanej z uzależnieniem od alkoholu. Istotnym czynnikiem we wsparciu działań profilaktycznych jest współpraca z organizacjami pozarządowymi i ruchami abstynenckimi, które powinny być wspierane przez samorząd lokalny oraz podnoszenie kompetencji osób zaangażowanych w przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Wyzwania:

- Zmniejszenie ilości punktów sprzedaży alkoholu/ ilości wydawanych koncesji, w tym zlikwidowanie sprzedaży alkoholu na stacjach benzynowych
- Wprowadzenie kontroli, monitoringu sprzedaży alkoholu w punktach sprzedaży (nie sprzedawanie alkoholu nieletnim)
- Zwiększenie świadomości społecznej związanej z problemami takimi jak narkomania czy alkoholizm (kampanie społeczne).
- Wprowadzenie programów profilaktyczno-edukacyjnych dla młodzieży i rodziców w zakresie spożywania alkoholu i narkotyków, prowadzonych przez placówki oświatowe, instytucje kościelne i organizacje pozarządowe.
- Rozwój programów wsparcia psychologicznego i socjalnego

V. Analiza SWOT.

Mocne strony

- Korzystne położenie komunikacyjne gminy na szlaku drogi krajowej nr 7 i drodze Mława- Szreńsk, może sprzyjać inwestowaniu
- Stosunkowo mały odsetek osób korzystających z pomocy społecznej (5,5% mieszkańców)
- Jeden z najniższych w powiecie wskaźników bezrobocia
- Życie społeczne skoncentrowane wokół dobrze funkcjonujących świetlic wiejskich

Szanse

- Pozyskiwanie środków unijnych w obszarze ekonomii społecznej oraz na inne projekty związane z rozwojem rynku pracy i polityki społecznej.
- Chęć rozwijania dialogu społecznego i aktywności społecznej
- Bliskość Mławy, która zapewnia miejsca pracy dla sporej części mieszkańców gminy
- Możliwość rozwoju agroturystyki w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego
- Możliwość rozwoju drobnej przedsiębiorczości w oparciu o szlaki komunikacyjne

Słabe strony

- Spadek poziomu życia rodzin
- Powiększająca się szara strefa rynku pracy
- Słaba aktywność społeczna
- Niski poziom rozwoju infrastruktury kulturalnej (spadek czytelnictwa) i sportowo rekreacyjnej
- Słaba współpraca pomiędzy instytucjami pomocy społecznej a opieką zdrowotną/ medyczną
- Utrudniony dostęp do specjalistów
- Mała liczba mieszkańców oraz ich rozproszenie powoduje trudności w realizacji projektów aktywizacyjnych
- duża liczba osób z wykształceniem podstawowym i zawodowym zamieszkująca w małych wsiach

Zagrożenia

- Spadek liczby osób w wieku produkcyjnym i ujemne saldo przyrostu naturalnego, powolne starzenie się społeczeństwa
- Nadreprezentacja mężczyzn w ogólnej strukturze mieszkańców (starzy kawalerowie, mieszkający na wsi)
- Wzrost ilości kobiet w strukturze bezrobocia
- Utrzymujący się kryzys gospodarczy.
- Uzależnienie od pomocy społecznej części rodzin

VI.2. Cel szczegółowy

Cel nr 1 – Wsparcie osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą w rodzinie			
Działanie:	Rodzaj działania:	Produkt:	Wskaźnik pomiaru celu:
1. Opracowanie i realizacja programów i projektów profilaktyki i terapii uzależnień	Interwencyjne Profilaktyczne	1. Zmniejszenie liczby rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą 2. Nabycie umiejętności opiekuńczo wychowawczych przez rodziców i opiekunów prawnych 3. Zwiększenie świadomości rodziny do zgłaszania problemów uzależnień i przemocy (uwaga może to spowodować wzrost wskaźnika osób objętych pomocą) 4. Projekty na rzecz osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą w rodzinie	1. Liczba programów wsparcia rodziny 3 (programy trzy letnie) 2. Liczba programów profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii - 6 (programy roczne) 3. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem 4. Liczba rodzin świadomych problemów związanych z uzależnieniami o 5% 5. Wzrost zatrudnienia w GOPS – asystent rodziny 1 osoba 6. Liczba projektów zrealizowanych na rzecz rodzin i osób
2. Opracowanie i realizacja programów wsparcia rodziny w kryzysie oraz projektów profilaktycznych.	Interwencyjne Profilaktyczne		

Cel nr 3: Podnoszenie aktywności zawodowej i wspieranie działań samopomocowych mieszkańców			
Działanie:	Rodzaj działania:	Produkt:	Wskaźnik pomiaru celu:
Wspieranie i rozwoju organizacji pozarządowych	Aktywizacyjne	Projekty realizowane przez organizacje pozarządowe i grupy nieformalne	- Liczba projektów społecznych, co najmniej 2 rocznie - Liczba czynnie działających organizacji pozarządowych i grup nieformalnych
Promowanie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym	Aktywizacyjne	Zwiększenie zakresu zadań organizacji pozarządowych o działania związane z redystrybucją żywności dla osób i rodzin potrzebujących	- Liczba osób które skorzystały ze wsparcia żywnościowego - Liczba osób/ wolontariuszy działających w organizacjach pozarządowych
Zapobieganie i ograniczanie skutków bezrobocia	Aktywizacyjne Interwencyjne	Prowadzenie kursów dla bezrobotnych i dzieci pokrywanie kosztów szkoleń Współpraca z instytucjami rynku pracy (rozwój partnerstw lokalnych w zakresie rynku pracy)	- Liczba festynów zorganizowanych w sołectwach – 17 rocznie - Liczba osób uczestniczących w działaniach realizowanych przez organizacje pozarządowe i grupy nieformalne - Liczba zawiązanych partnerstw na rzecz zatrudnienia - Liczba dzieci zdobywających umiejętności niezbędnych na rynku pracy

Cel nr 2 – Ograniczenia negatywnych skutków starości, niepełnosprawności i długotrwałej i ciężkiej choroby

Wskaźnik pomiaru celu:

1. Liczba klubów seniora (2 funkcjonujące rocznie)
2. Ilość osób uczęszczających na spotkania w klubach seniora 50 osób rocznie
3. Liczba opiekunek – wzrost do 5 rocznie
4. Liczba osób korzystających z porad medycznych – wzrost o 3%
5. Liczba powołanych i działających nieformalnych grup wsparcia, systemu informacji dla rodziny

Wartość
wskaźnika:

obecna

Wartość docelowa
wskaźnika:

40% (stosunek liczby rodzin objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności i długotrwałej i ciężkiej choroby (90) do ogólnej liczby rodzin objętych wsparciem w 2013 (202) roku przez GOPS; dane ocena zasobów pomocy społecznej)

Mierzona będzie wskaźnikami powstałego produktu, rezultatu i oddziaływania.

Wstępny sposób weryfikacji wskaźnika oraz częstotliwość pomiaru:.....

- Sprawozdania merytoryczne i finansowe z zakresu realizacji ustawy o pomocy społecznej
- Sprawozdanie z Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie
- Analiza porównawcza (Ocena Zasobów Pomocy Społecznej)
- Sprawozdania raporty ewaluacyjne z realizacji projektów Unii Europejskiej, programów krajowych, wojewódzkich, regionalnych i lokalnych

Częstotliwość pomiaru: co 12 miesięcy

VII Planowany budżet]

W ramach realizacji działań statutowych przewidywane jest pozyskiwanie w znacznym zakresie środków zewnętrznych, w tym działania partnerskie z organizacjami pozarządowymi, będącymi Liderem w realizacji zadań publicznych. Na działania określone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015 – 2020 środki finansowe będą pochodzić z:

- środki z budżetu samorządu gminy i powiatu;
- środki z budżetu samorządu województwa;
- środki własne partnerów biorących udział w realizacji celów Strategii (np. organizacji pozarządowych, podmiotów prywatnych);
- środki z funduszy zewnętrznych, m.in. z fundacji;
- środki z budżetu państwa;
- środki z funduszy krajowych (np. z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych) oraz - środki pozyskiwane z celowych programów realizowanych na szczeblu krajowym, np. z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Programu „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu”, Programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania ” i innych, Asystent Rodziny;
- środki z budżetu Unii Europejskiej (z Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego) w ramach realizacji Programów Operacyjnych.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, brak długookresowych źródeł finansowania, a także wieloletnich dokumentów finansowych określających planowane wydatki gminy na bieżącą działalność. Czynnikiem utrudniającym szacowanie źródeł finansowania jest powstawanie dokumentów programowych nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020. Ponadto wysokość środków przeznaczonych na realizację Strategii będzie zależała także od stopnia zaangażowania różnych podmiotów – partnerów realizacji Strategii.

Zakłada się, że cele i działania określone w Strategii będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej gminy i będą uwzględniane przy konstruowaniu budżetu gminy w kolejnych latach. Zapisy dokumentu będą również podstawą starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie określonych przedsięwzięć. System wdrażania SRPS.

										▪ Liderzy lokalni
Cel nr 3 – Podnoszenie aktywności zawodowej i wsparcie działań samopomocowych mieszkańców										
Wspieranie i rozwoju organizacji pozarządowych	7 lat	■	■	■	■	■	■	■	■	▪ GOPS ▪ UG ▪ NGO
Promowanie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym	7 lat	■	■	■	■	■	■	■	■	▪ Grupy nieformalne ▪ PUP
Zapobieganie i ograniczanie skutków bezrobocia	7 lat	■	■	■	■	■	■	■	■	▪ Liderzy lokalni ▪ Szkoły i placówki oświatowe

X. Monitoring

X.1. Termin okresowego przeglądu:

Okresowy przegląd startego będzie dokonywany raz do roku.

X.2. Zadania związane z przeglądem:

Istnieje wiele definicji monitoringu wykorzystywanego przy wdrażaniu programów interwencji publicznej. Można zatem przyjąć na potrzeby niniejszej SPRS, że monitoring – jest to stwierdzenie przy wykorzystaniu wcześniej określonych wskaźników, faktycznego stanu rzeczy (postępów i skutków interwencji publicznej). Jest on prowadzony w sposób ciągły, co w praktyce oznacza regularne sprawdzanie postępów w określonych przedziałach czasowych. Na jego podstawie dokonuje się ocen – ewaluacji.⁵

Mając wyżej przywołaną definicję na uwadze oraz rekomendacje dotyczące wdrażania SRPS, realizowany będzie system gromadzenia informacji statystycznych i finansowych. Informacje te powinny dotyczyć i stanowić skwantyfikowany (tj. wyrażony w liczbach) obraz warunków i stanu społecznego gminy oraz skuteczności przyjętych rozwiązań.

Ważnym elementem monitoringu będą wskaźniki określone w strategii odnoszące się do poszczególnych celów szczegółowych. Będą one monitorowane z wykorzystaniem obecnie funkcjonujących dokumentów sprawozdawczych w tym m.in. Oceny Zasobów Pomocy Społecznej, rocznego sprawozdania z działalności GOPS i innych.

Źródłem danych będą: dane statystyczne GUS, dane jednostek organizacyjnych UG, dane Komendy Policji, PUP, dane ze sprawozdań GOPS, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz NGO.

Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku zmiany regulacji prawnych, bądź też narastanie niektórych problemów społecznych.

Informacja na temat realizacji strategii będzie przygotowywana w formie raportu rocznego, który powstanie na podstawie sprawozdawczości prowadzonej przez GOPS. Raport może zawierać również propozycje nowych rozwiązań bądź modyfikację dotychczasowych działań stosownie do zmieniających się potrzeb.

⁵M. Kozak, A. Pyszkowski, R. Szewczyk Słownik rozwoju regionalnego, *Polska Agencja Rozwoju Regionalnego*, s. 14.

Cel2. Ograniczenie negatywnych skutków starości, niepełnosprawności i długotrwałej i ciężkiej choroby

Działanie:	Opis ryzyka wraz ze sposobem przeciwdziałania:
- Aktywizacja osób w wieku senioralnym - Wsparcie i integracja osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych i ich rodzin - Wzmocnienie systemu opieki środowiskowej i medycznej	Brak zabezpieczenia odpowiednich środków w budżecie Gminy, GOPS, w tym na działania inwestycyjne; Ryzyko zewnętrzne (zmiana kryteriów dochodowych, zamrożenie środków finansowych, kryzys gospodarczy); Ryzyko zasobów ludzkich np. (np. jakość wykonywanej pracy ze względu na nadmiar zadań przyporządkowanych poszczególnym pracownikom, wypalenie zawodowe, niesatysfakcjonujące wynagrodzenie); Brak wystarczającej motywacji beneficjentów do udziału w programach, projektach, szkoleniach; Duży stopień osób z niepełnosprawnością, jako bariera do uczestniczenia w proponowanych formach wsparcia; Trudności w pozyskaniu do stałej współpracy pracowników służb medycznych; Niechęć mieszkańców, w tym seniorów do działań na rzecz swojego środowiska;

XI. Ewaluacja

Nieodłącznym elementem procesu zarządzania utworzoną SRPS jest także ewaluacja skuteczności podejmowanych działań. Ewaluacja jak każde świadome działanie powinna spełniać określone funkcje. Takie stwierdzenie odnosi się również do zarządzania programami z zakresu interwencji publicznych. Do funkcji tych zaliczają się: poprawa planowania, poprawa wdrażania i kontroli jakości zarządzania interwencją publiczną, wzmocnienie odpowiedzialności, wspieranie procesów uczenia się, wzmacnianie partnerstwa pomiędzy uczestnikami realizowanego przedsięwzięcia.

Głównym zadaniem jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio z programem, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Analiza będzie prowadzona m.in. w obszarach: ryzyka, bariery i nowe zagrożenia dla skutecznego i efektywnego wdrażania strategii. Do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów na podstawie zbioru informacji pochodzących z monitoringu.

Ewaluacja będzie dokonywana w trakcie prac nad rocznym raportem z wdrażania strategii, który będzie corocznie w okresie obowiązywania strategii przekazany Radzie Gminy Wiśniewo. Wnioski z ewaluacji i rekomendacje na przyszłość będą stanowić podstawę do ewentualnej aktualizacji strategii.